

"Burdan min atlı keçdi"

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev İrəvan Dövlət Azərbaycan Dram Teatrının 140 illik yubileyi ilə bağlı sərəncam imzalamışdır. Sərəncamda deyilir: "Keşməkeşli yol keçmiş və dəfələrlə erməni vandalizminə məruz qalmış teatrın salnaməsi əzəli Azərbaycan torpaqlarındakı həmyerlilərimizin tarixi taleyinin bir parçasıdır.

1918-1920-ci illərdə ermənilər İrəvanda kütləvi qırğınlar törədərkən aktyor truppası mühacirətə üz tutan teatr öz fəaliyyətini 1922-ci ildə bərpa etmiş, Azərbaycan ziyalılarının fədakarlığı sayəsində 1928-ci ildə müvafiq qərarla dövlət teatrı statusunu almış, 1935-ci ildən isə böyük dramaturq Cəfər Cəbbarlının adını daşımışdır". Bu mədəniyyət ocağı 1882-ci ildən etibarən İrəvan mahalında fəaliyyətə başlamış, repertuarında milli ədəbi-bədii fikrin nailiyyətlərinə daim xüsusi yer verərək tamaşaçıların dərin rəğbətini qazanmışdır. Azərbaycanın səhnə ustalarından bir çoxunun yaradıcılıq taleyi peşəkar milli teatrimizin ayrılmaz tərkib hissəsinə çevrilən bu qocaman sənət ocağı ilə sıx bağlı olmuşdur. Teatr mədəniyyət salnaməmizə yaddaqalan səhifələr yazmışdır.

İrəvan Dövlət Azərbaycan Dram Teatrı bu il 141-ci mövsümünü şair-dramaturq, Əməkdar incəsənət xadimi Hidayətin "Burdan min atlı keçdi" tamaşası ilə açmışdır. Əsər tamaşaçılar tərəfindən coşqu ilə qarşılanmışdır. Ulu Öndər Heydər Əliyevin əziz xatirəsinə həsr olunmuş tamaşanın quruluşçu rejissoru, Xalq artisti Firudin Məhərrəmov, rejissor assistenti İmaməli İmaməliyev, rəssamı Vahid Mürsəliyev, musiqi tərtibatçısı Çingiz Xəlilovdur.

Taleyinə qaçqın, məcburi köçkün ömrü yazılmış, keşməkeşli ömür yolu keçmiş teatrın yaradıcı heyəti bu tamaşanı illərdir məskunlaşdığı dar bir otaqda və Teatr Xadimləri İttifaqının binasında hazırlayıb, ərsəyə gətiriblər...

İkilişsəli dram əsərindəki hadisələr tarixi-xronoloji ardıcılıqla 1968-ci ildən bugünü-müzə qədərki dövrü əhatə edir. Ulu Öndərin daim diqqətdə saxladığı İrəvan Azərbaycan Teatrının fəaliyyət prinsipləri əsərin əsas ideya xəttini təşkil edir.

"Burdan min atlı keçdi" tamaşasının baş qəhrəmanı aktyor Natiq Həziyevin oynadığı ədib obrazı o dövrün hadisələrinin canlı şahidi olan, İrəvan Teatrının rəhbəri olmuş yazıçı Hidayətin prototipidir.

Əsərdə Əməkdar mədəniyyət işçisi İftixar Piriyevin canlandığı Ulu Öndər Heydər Əliyevin obrazı erməni şovinistləri ilə daha gərgin, təhlükəli mübarizələr, o illərdə xalqımız üçün başlanan və gələcəkdə torpaq iddiaları adı altında soyqırımı fəlakətlərinin, əzəli yurd yerlərimizdən deportasiya olunan soydaşlarımızın acı taleləri fonunda təqdim edilir.

Aktyor Məhərrəm Musayevin canlandığı Ulu Öndərin Koçaryanla telefon danışığı, Əməkdar artist Nazir Rüstəmovun ifasında Suslovla olan dialoqları, Xalq artisti Məzahir Süleymanovun yaratdığı Liqəçov obrazı ilə böyük rəhbərin görüş səhnəsində rəqibin təhdidinə qarşı cəsarətli çıxışı tamaşaçılar tərəfindən heyranlıqla, gurultulu alqışlarla qarşılandı. Səhnə əsərində tarixin hər bir anı bədii ifadə formasında böyük ustalıqla təcəssüm etdirilirdi. Tamaşada Ümummilli Lider Heydər Əliyev obrazı əbədiyaşar şəxsiyyət kimi dolğun və bitkin xüsusiyyətləri ilə ifadə olunur.

Tamaşanın final səhnəsində Heydər Əliyevin gələcək nəsillərə ünvanlanan ideyalarının, ata vəsiyyətinin səsləndirilməsi, Prezi-

dent İlham Əliyevin 30 ildən sonra Qarabağın düşmən əsarətindən azad olunmasına aid söylədiyi fikirlər zəfərimizlə harmoniyada əzəmətlə təqdim olunur.

Fasilə zamanı teatrın direktoru, Əməkdar İncəsənət xadimi İftixar Piriyevlə qısa söhbət edirik. Teatrın rəhbəri bildirir ki, Cəfər Cəbbarlı adına İrəvan Dövlət Azərbaycan Dram Teatrı həmişə ölkə rəhbərinin diqqət və qayğısını görüb. Elə bu qayğının nəticəsi olaraq dövlətimiz tərəfindən Binəqədi rayonu ərazisində mədəniyyət sarayı teatrimizin ixtiyarına verilib. Hazırda Prezident İlham Əliyevin müvafiq sərəncamı ilə həmin binada teatra uyğunlaşdırılması üçün intensiv şəkildə əsaslı təmir işləri aparılır. İşin 70 faizi görüldü. Bu ilin sonuna qədər təmir işlərinin yekunlaşdırılması və istismara verilməsi nəzərdə tutulur. Teatrın 140 illik yubiley tədbirinin də təntənəli şəkildə öz binasında keçirilməsi planlaşdırılır.

İrəvan Dövlət Azərbaycan Dram Teatrında hazırda quruluşçu rejissor, Əməkdar artist Sərvər Əliyevin səhnə həyatına hazırladığı M.F.Axundzadənin "Molla İbrahimxəlil kim-yagər" komediyasının, quruluşçu rejissor Elvin Mirzəyevin təqdimatında U.Şekspirin "Kral Lir" faciəsinin, quruluşçu rejissor, Əməkdar incəsənət xadimi Bəhram Osmanovun hazırladığı A.Turanın "Atam, anam, mən, qardaşım və Stalin" pyesinin üzərində məşqlər gedir.

Teatrın repertuarında Cəfər Cəbbarlının "Vəfalı Səriyyə", Xalid Hüseyninin "Min möhtəşəm günəş", Nazim Hikmətin "Qəribə adam", Vasili Siqarevin "Şeytan ailəsi", Dəmət Çizməli və Pınar Çələbioğlunun "Cümhuriyyətin ilk sədası", Nodar Dumbadzenin "Didro", "İrəvanda xal qalmadı", "Ömürdən uzun gecə", Elçinin "Akvariuma xüsusi sifariş", Mar Bayciyevin "Ömür qatırı", Qoçkar Nərqabilin "Beş dul qadın və rəis", İftixarın "Qurtuluş dastanı", "Nurlu ömrün anları", "Soyqırımı tarixinin dastanı", "Qanlı qızıl toy", "Haqq mənəm", Sabir Şahtaxtının "Ölüm həsrəti", İmir Məmmədlinin "Oğru və doğru", Sevinc Elseverin "Ürəyində arzu tut" tamaşaları vardır.

*Elşən QƏNİYEV,
"Azərbaycan"*